

Yritysturvallisuus-DVD:n kehittäminen

Porokuokka, Jaakko

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Yritysturvallisuus-DVD:n kehittäminen

Jaakko Porokuokka
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Syyskuu 2009

Jaakko Porokuokka

Yritysturvallisuus-DVD:n kehittäminen

Vuosi 2009 Sivumäärä 27

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK julkaisi vuonna 2009 Yritysturvallisuus-DVD:n. DVD kehitettiin yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuusalan koulutusohjelman kanssa. Tässä toiminnallisen opinnäytetyön raportissa on esitelty DVD:n kehittämisprosessi. Tuotetulla DVD:llä esitellään yritysturvallisuutta maallikoille sekä tarjotaan syventävää tietoa niille, joille aihe on entuudestaan tuttu.

Työhön osallistui neljä opiskelijaa turvallisuusalan koulutusohjelmasta. Keskeinen tiedonhankintamenetelmä oli toimeksiantajan nimeämän asiantuntijaohjausryhmän konsultointi sekä opiskelijoiden aiemmin omaksuman tiedon hyödyntäminen. Oma roolini projektissa oli muun työn lisäksi suunnitella ja toteuttaa DVD:n visuaalinen ulkoasu. Raportissa käydään läpi opiskelijoiden ryhmätyöskentelymenetelmiä sekä perusteluita DVD:n asiasisällön esitystyylille.

DVD:n toteutusprosessiin ja tehtyihin ratkaisuihin vaikuttivat toimeksiantajan toiveet sekä kohderyhmän asettamat vaatimukset. DVD koostuu video- ja tekstiosioista. Osioiden sisältö sekä visuaalinen ilmaisu on suunniteltu toisiaan tukevaksi. Projektin loppuvaiheessa korostuivat projektin hallinnan sekä osapuolten keskinäinen viestinnän tarpeet.

Valmis DVD on tekijöidensä näköiseksi muodostunut esimerkki siitä, millä tavalla yritysturvallisuus voidaan rakentaa mediatuotteeksi. DVD toimii toimeksiantajan markkinointivälineenä sekä tiedonlähteenä yritysturvallisuudesta kiinnostuneille.

Jaakko Porokuokka

Creating a corporate security DVD

Year	2009	Pages	27
------	------	-------	----

The Corporate Security Digital Versatile Disc (DVD) was published by the Confederation of Finnish Industries EK in 2009. The DVD was developed in co-operation with the Security Management Degree Programme of Laurea University of Applied Sciences. The DVD provides information on corporate security for both laymen and those already familiar with the subject.

Four security management students took part in developing the DVD. The information provided on the DVD is based on the knowledge students have adapted during their studies, as well as on the knowledge provided by the group of experts named by the client. The author of the thesis was in charge of the DVD's graphic design. This report describes the working methods of the workgroup and the reasons for choices made during the process.

The clients' demands and the needs of the focus group had a strong impact on the process. The DVD consists of video and text sections, the styles of which are designed to support one another. The needs for strict project management and constant communication were emphasised during the final phases of the project.

The final product is an example of one way of building a media product on corporate security. The DVD serves as a marketing channel for the client, as well as an information source for those interested in corporate security.

Key words: corporate security DVD, corporate security, new media

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Työn taustoja ja työskentelymenetelmät.....	6
3	Projektin ensiaskelet	8
3.1	Työn tavoitteiden ja kohderyhmän määrittely toimeksiantajan kanssa	9
3.2	Projektin suunnittelu.....	10
3.3	Toteutustapojen suuntaviivat	12
4	Ryhmätyöskentely ja työnjako.....	13
5	Projektintyöskentely opiskelijaryhmän kesken	14
5.1	DVD:n tekstiosoiden laadinta	15
5.2	Työnjako opiskelijaryhmän sisällä	15
5.3	Työmenetelmät tekstin tuotannossa	16
5.4	Tekstiosoiden koostaminen yhteen	16
5.5	DVD:n tekninen toteutus	17
5.5.1	Tekstiosoiden esillepano	17
5.5.2	Tekstiosoiden visuaalinen ja rakenteellinen toteutus	17
5.5.3	Animaation synty	19
5.5.4	DVD:n ääniraidan toteutus.....	19
5.5.5	Taustamusiikki	20
5.5.6	Asiantuntijapuheenvuorojen kuvaus	20
5.5.7	Asiantuntijapuheenvuorojen taustakuviitus	21
5.5.8	Videoiden editointi.....	21
5.6	DVD- levyn ja -kotelon fyysisen ulkoasun toteutus	22
6	Arviointi.....	22
7	Pohdintaa ja loppusanat	23
	Lähteet	24
	Kuvaotsikkoluettelo	25
	Liite 1: Toimeksiantajalle lähetetty projektisuunnitelma	26

1 Johdanto

Yritysturvallisuus on asia, jonka kanssa jokainen työelämässä oleva ihminen on tekemisissä joko välillisesti tai välittömästi. Työntekijän oma toiminta voi vaikuttaa suoraan yrityksen turvallisuuden tasoon. Tätä asiaa ei kuitenkaan aina tiedosteta. Yritysturvallisuudesta on saatavilla runsaasti tietoa monista eri lähteistä, mutta mikäli tieto on hankalasti lähestyttävässä muodossa, ei sitä välttämättä omaksuta lainkaan.

Tässä raportissa on kuvattu prosessi, jossa yritysturvallisuus -käsitteen sisältöä pyrittiin mediatuotteen muodossa konkretisoimaan sekä esittämään yritysturvallisuus osana päivittäistä työelämää. Raportin rakenne etenee prosessin mukaisessa ajallisessa järjestyksessä. Ensimmäisissä luvuissa kuvataan projektin taustoja sekä kerrotaan työskentelyn alkuvaiheista. Kappaleissa kolme, neljä ja viisi kuvataan työskentelyprosessi suunnitteluvaiheesta lopullisen tuotteen julkaisuun asti. Viimeisissä kappaleissa reflektoidaan projektin onnistumista työn toteuttajien ja toimeksiantajan näkökulmista, sekä pohditaan mitä tehtäisiin toisin, mikäli työ aloitettaisiin uudelleen alusta.

2 Työn taustoja ja työskentelymenetelmät

Projektin toimeksiantajana oli Yritysturvallisuus EK Oy. Yritysturvallisuus EK Oy:n sekä tämän yhteistyöelinten Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n yritysturvallisuustoimiston toiminnan tavoitteita ovat yritysturvallisuustiedon saatavuuden ja käytön kehittäminen, turvallisuustietoisuuden lisääminen sekä turvallisuuden eteen tehtävän työn edistäminen. (Yritysturvallisuus EK Oy 2008.)

Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuusalan koulutusohjelmalla ja Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n yritysturvallisuustoimistolla on pitkä yhteinen historia. Kesäkuussa 2008 pidetyssä vuosittain järjestettävässä yhteistyöpalaverissa käytiin läpi yritysturvallisuustoimiston ja ammattikorkeakoulun turvallisuusalan koulutusohjelman mahdollisia yhteistyökuvioita seuraavalle vuodelle. Palaveriin osallistuivat Laurea-ammattikorkeakoulun lehtorit Tiina Ranta ja Ilkka Kouri sekä yliopettaja Harri Koskenranta. Yritysturvallisuus EK Oy:tä edusti yhtiön toimitusjohtaja Kalevi Tiihonen. (Koskenranta 2009.)

Kokouksessa nostettiin esille Yritysturvallisuus EK Oy:n 50. juhlavuosi. Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat tahdottiin myös ottaa mukaan osallisiksi juhlavuoteen, mutta vielä tässä vaiheessa ei osattu tarkkaan yksilöidä millä tavalla. Elokuun loppuun mennessä suunnitelmat olivat kuitenkin tarkentuneet. Toteutettava projekti oli sovitettu osaksi turvallisuusalan koulutusohjelman opetussuunnitelmaa, budjettiraamit oli selvitetty ja työskentely

voitiin aloittaa. Projektissa tulnaisiin tuottamaan DVD, joka esiteltäisiin 50-vuotisjuhlatilaisuudessa. (Koskenranta 2009.)

Projektia toteutettiin alusta lähtien niin sanotun kolmikantaperiaatteen mukaan. Kolmikantaperiaateella tarkoitetaan sitä, että projektiin sitoutuivat opiskelijoiden lisäksi myös oppilaitoksen ja toimeksiantajan edustajat. (Vilka & Airaksinen 2004, 48-49.) Välitulokset esiteltiin toimeksiantajalle sekä oppilaitoksen edustajille useimmiten suullisesti palavereissa, mutta myös kirjallisia pienimuotoisia väliraportteja toimitettiin etenkin toimeksiantajan suuntaan aina kun se koettiin tarpeelliseksi. Jatkuvan väliraportoinnin tavoitteena oli varmistaa ettei projektin aikataulutus pääsyt kärsimään siitä että osapuolet eivät ole tietoisia projektin etenemisen vaiheista.

Projektin luonne oli toiminnallinen. Tavoitteena oli tuottaa opiskelijavoimin DVD, jonka sisältö palvelee toimeksiantajan tarpeita ja jonka sisältö on linjassa toimeksiantajan näkemysten kanssa. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että kaikille tehdyille ratkaisuille pyydettiin tilaajan hyväksyntä ja tarvittaessa suoritettiin tilaajan määräämät korjaustoimenpiteet. Toimeksiantajan kanssa oltiin jatkuvasti yhteyksissä ja projektin aikana vuoropuhelu toimeksiantajan kanssa oli jatkuvaa. Vaikka sisällöntuotanto tapahtuikin opiskelijavoimin, on moni asia lopullisessa tuotteessa saanut alkunsa toimeksiantajan ideoista ja aloitteesta ja toimeksiantajan konsultointi oli yleinen työskentelymenetelmä.

Kirjoitetun teorian tiedon käyttö tiedon lähteenä etenkin projektin alkuvaiheissa oli melko vähäistä. Projektin aikana tehdyt ratkaisut nojasivat opiskelijoiden omiin kokemuksiin sekä aikaisempaan tietopohjaan. Tuotettua materiaalia arvioitiin jatkuvasti kriittisesti opiskelijaryhmän kesken ja tämän jälkeen toimeksiantajan nimeämän ohjausryhmän asiantuntijoiden toimesta.

Opiskelijaryhmän pääasiallisena ideointimenetelmänä toimi opiskeluaikana usein käytetty sovellettu aivorihi (Lavonen, Meisalo ym. 2006). Perinteistä aivorihiä käytettiin useita kertoja projektin aikana, mutta monesti ideointia tehtiin myös sähköisesti tietokoneiden välityksellä. Aivorihi oli sovellettu myös siinä mielessä, että ideointiryhmään kuului vain neljä jäsentä eikä ryhmälle nimetty varsinaista vetäjää. Tämä ei kuitenkaan aiheuttanut ongelmia, koska kaikki jäsenet olivat jo tässä vaiheessa kokeneita ideoijia ja työmenetelmän käyttö oli kaikille hyvin tuttua.

3 Projektin ensiaskelet

Toimeksiantajan arvioiden mukaan projekti työllistäisi neljä opiskelijaa. Alkuvaiheessa minulta kysyttiin turvallisuusalan lehtorien toimesta olisinko halukas toimimaan osana työryhmää. Sain vapaat kädet valita työryhmän muut jäsenet opintojakson puitteista. Muiden jäsenten valinta oli nopeaa koska tunsin jo entuudestaan henkilöt joiden keskuudesta työryhmä valittiin.

Jo projektin alkuvaiheessa oli tiedossa, että työn määrä tulisi olemaan melko suuri ja työryhmän jäsenten tulisi olla valmiita sitoutumaan projektiin pitkäksi aikaa. Käytännössä työryhmän jäsenten valintakriteeriksi muodostuivat henkilökohtaiset kokemukseni valittavista henkilöistä. Halusin kuitenkin ryhmään kuuluvan yksilöitä, joiden taustat ja näkemykset asioista poikkeavat jonkin verran omistani, jotta ryhmän näkemykset eivät olisi liian kapea-alaisia. Tärkeää oli myös se, että ryhmän jäsenet tulevat keskenään hyvin toimeen ja jaksavat työskennellä yhdessä myös vapaa-ajallaan. Minun lisäkseni projektiin osallistuivat Matti Lehto, Eero Seppä ja Veera Heinonen, jotka kaikki lähtivät mielellään mukaan projektiin. Tästä ryhmästä käytetään jatkossa nimitystä työryhmä.

Projekti lähti ryhmän valinnan jälkeen käyntiin vielä samana päivänä. Ennen toimeksiantajan tapaamista lehtori Kouri näytti meille Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan 1990-luvulla teettämän VHS-nauhan. Videolla kuvattiin nimettömän henkilön työpäivää teollisuuslaitoksessa. Videolla oli lopulta huomattava vaikutus toteuttamamme tuotteen ulkoasuun ja sisällöllisiin seikkoihin.

Työryhmän huomio kiinnittyi välittömästi videolla nähtyihin kuvausajankohtaa leimaaviin vaatetus- ja hiustyyleihin sekä nykypäivän mittapuulla vanhentuneeseen tekniikkaan. Vaikka videon asiasisältö oli itsessään ajatonta, syntyi ryhmän jäsenille mielikuva siitä, että myös videon sisältö saattaa olla nykypäivänä vanhentunutta. Tässä vaiheessa todettiin, että vastavaan mielikuvan syntyminen halutaan omissa projektissa välttää.

Jo ennen ensimmäistä tapaamista tilaajan edustajien kanssa työryhmä ehti tehdä alustavia suunnitelmia toteutettavan tuotteen sisällöstä ja toteuttamistavasta. Yhteistyössä tapahtuva suunnittelu oli sujuvaa, koska tapasimme toisiamme lähes päivittäin kampuksella. Yksityiskohdasta suunnittelua haluttiin kuitenkin vielä tässä vaiheessa välttää jottei tehty työ menisi hukkaan mikäli suunnitelmat eivät vastaisi toimeksiantajan odotuksia ja ajatuksia. Useimmat tässä vaiheessa tehdyt ideat hylättiinkin projektin edetessä.

3.1 Työn tavoitteiden ja kohderyhmän määrittely toimeksiantajan kanssa

Ensimmäinen tapaamamme henkilö toimeksiantajan puolelta oli Yritysturvallisuus EK Oy:n toimitusjohtaja Kalevi Tiihonen, joka toimi myös ensisijaisena yhteyshenkilönämme projektin myöhemmissä vaiheissa. Työryhmän lisäksi tapaamiseen osallistui lehtori Kouri. Tapaamisen aikana kävimme lyhyesti läpi projektin tavoitteita, ajallisia ja taloudellisia resursseja sekä yhteistyökuvioita toimeksiantajan edustajien kanssa.

Projektille asetettiin vielä tässä vaiheessa melko löysät raamit, koska lopullisen tuotteen tyylistä tai sisällöstä ei ollut vielä tarkkaa näkemystä ja vapaan ideoinnin uskottiin tuottavan hyviä tuloksia. Kokouksesta saatiin kuitenkin tiettyjä suuntaviivoja siitä millaista tuotetta ollaan rakentamassa. Hankkeen lopputuloksena tulisi olemaan DVD-levy, jota jaetaan Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n asiakasyrityksille. DVD tulisi toimimaan yrityksissä henkilöstön perehdyttämisen apuvälineenä sekä johdatteluna siihen, mitä käsitteellä yritysturvallisuus tarkoitetaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:hon kuuluu 35 jäsenliittoa, joiden toimialat ovat moninaisia (Elinkeinoelämän keskusliitto EK 2009). Lopullisen tuotteen loppukäyttäjien määrä ja erilaiset toimialat vaikuttivat siihen, että DVD:n sisällön tulisi olla mahdollisimman useiden toimialojen yritysten toimintaan sovellettavissa. Kokouksessa todettiin myös, että tuotteen tulisi palvella asiakasyritysten kaikkia organisaatiotasoja. Toisin sanottuna yrityksistä pyritään tavoittamaan kaikki henkilöt ylimmästä johdosta suorittavaan portaaseen asti.

Kohderyhmästä ei pystytty näin ollen tekemään kovin selkeää määrittelyä. Yleisesti kohderyhmän määrittelyssä käytettyjä ominaisuuksia, kuten ikää, sosioekonomista asemaa, koulutusta tai ammattiasemaa ei pystytty määrittelemään, koska tuotteen tulisi soveltua kaikille henkilöille näistä ominaisuuksista huolimatta. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 38-39.) Näin ollen toimeksiantajan toiveet olivat käytännössä ainoa rajaava tekijä, jolla oli vaikutusta projektin sisältöön ja tyylillisiin rajauksiin. Tuote oli kuitenkin suunnattu elinkeinoelämän tarpeisiin, joten kohderyhmänä luonnollisesti olivat työelämässä toimivat yksilöt ja yhteisöt.

Toimeksiantajan toiveisiin kuului myös, että DVD koostuisi video-osiosta sekä luettavasta tekstistä. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan lähdetty vielä määrittelemään mitä näiden osioiden sisältöön tarkalleen ottaen tulisi kuulua. Keskeiseen rooliin tahdottiin kuitenkin Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan määrittelemät yritysturvallisuuden osa-alueet. Näiden osa-alueiden esittely ja avaaminen oli käytännössä ainoa DVD:n sisältöön asiakkaan toimesta selkeästi määritetty asiakokonaisuus tässä vaiheessa. Video-osion kestoksi toimeksiantaja esitti noin 20-30 minuuttia.

Projektia ohjasi Yritysturvallisuus EK Oy:n nimeämä ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluivat aiemmin mainitun Kalevi Tiihosen lisäksi Metso Paper Oyj:n riskienhallintajohtaja Heljo Laukka, Teollisuuden Voima Oy:tä edustava yritysturvallisuuden dosentti Mikko Valkonen, Finanssialan Keskusliiton johtaja Veli Matti Ojala sekä Nokia Oyj:n turvallisuusjohtaja Rauno Hammarberg. Laurea-ammattikorkeakoulun yliopettaja Harri Koskenranta toimi hankkeen aikana sekä toimeksiantajan että Laurea-ammattikorkeakoulun edustajana. Lisäksi hanketta ohjasivat osaltaan Laurea-ammattikorkeakoulun lehtori Ilkka Kouri sekä EK:n viestinnän ja strategisen suunnittelun asiantuntija Eero Heikkilä.

Ohjausryhmän tehtävänä oli nimensä mukaisesti ohjata työryhmää oikeaan suuntaan sekä kommentoida työryhmän tekemiä ehdotuksia ja aloitteita. Ohjausryhmän kanssa kokoonnuttiin useita kertoja projektin aikana. Lisäksi kommentteja ja ohjausta saatiin jatkuvasti sähköpostitse. Kokouksissa käytiin läpi siihen projektin etenemistä sekä pohdittiin yhdessä miten seuraavaksi edetään. Raportissa ei käydä läpi kokousten eikä sähköpostinvaihdon sisältöä läpi, koska palaute oli suurilta osin luottamuksellista ja ohjauksen keskeiset vaikutukset projektin etenemiseen tulevat muutoinkin raportissa esille.

Projektin alkuvaiheissa ohjausryhmältä saatiin lähinnä ohjaavaa palautetta siitä, mihin suuntaan työryhmän voimavaroja kannattaa suunnata. Työryhmän kädet olivat kuitenkin melko vapaat. Projektin lähestyessä loppuaan saatiin myös suoria kommentteja siitä, mitkä osat työstä eivät ole linjassa toimeksiantajan näkemysten kanssa ja mihin seikkoihin tulee tehdä muutoksia. Tähän ohjaukseen palataan myöhemmin tekstiosiota ja videon tuottamista käsittelevissä kappaleissa.

Projektin varhaisessa vaiheessa ohjausryhmän kanssa päätettiin sisällyttää DVD:n video-osioon suomalaisen elinkeinoelämässä vaikuttavia nimekkäitä henkilöitä. Tällaisten henkilöiden uskottiin kiinnostavan etenkin yritysten johdossa toimivia henkilöitä ja tuovan DVD:lle lisää näkyvyyttä. Ohjausryhmä järjesti mediaa yritysjohtajien puheenvuorot. Video-osiolla kuullaan puheenvuorot Nokia Oyj:tä edustavalta johtaja Esko Aholta, Suomen Lähikauppa Oy:n toimitusjohtaja Leena Saariselta, SVR Yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja Eero Heliövaaralta sekä Teollisuuden Voima Oy:n varatoimitusjohtaja Rauno Mokalta. Työryhmän tehtäväksi jäi yhteydenpito esiintyviin henkilöihin ja näiden yhteyshenkilöihin sekä kuvausaikataulujen järjestely.

3.2 Projektin suunnittelu

Ensimmäisen kokouksen jälkeen työryhmä kokoontui muutamaan otteeseen sovittuina ajankohtina. Tapasimme kuitenkin toisiamme jatkuvasti myös muista syistä ja kävimme myös näissä tapaamisissa läpi ajatuksiamme projektista. Koko työryhmän tapaamisten tavoitteena oli tuottaa aivoriihissä erilaisia ajatuksia ja ideoita DVD:n sisällöksi ja ulkoasuksi. Jo varhaisessa

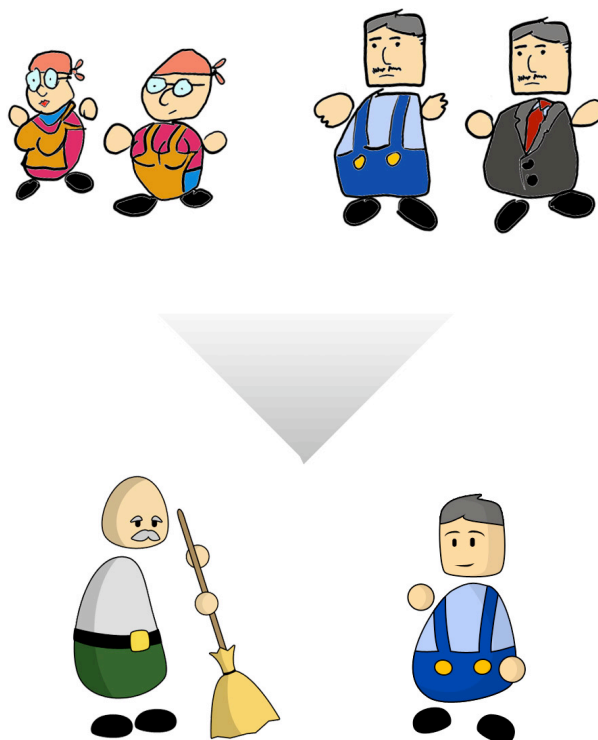
vaiheessa totesimme, että videokameralla todellisia ympäristöjä ja ihmisiä työssään kuvaamalla on todennäköistä, että nauhalle tallentuu videon kuvauksen ajankohtaa leimaavia piirteitä, joita nähtiin aiemmin mainitulla Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan videolla.

Pohdittuamme eri vaihtoehtoja päätimme esittää toimeksiantajalle toteuttavamme DVD:n video-osion tietokoneanimaation keinoin. Ryhmän jäsenistä kukaan ei ollut aiempaa kokemusta animoinnista, mutta koska videokuvauksella ja videoiden editointi ei ollut kellekään sen tutumpaa, ajattelimme animaation olevan käyttökelpoinen toteutustapa siinä missä mikä tahansa muukin.

Tässä vaiheessa tiedossa oli myöskin yritysjohtajien puheenvuorojen sisällyttäminen video-osioon. EK:n asiantuntija Eero Heikkilän tuotua esille animaatioiden ja kameralla kuvatun videon ilmeisen kontrastin, päätimme käyttää videopuheenvuorojen taustana valkoista taustakangasta. Tämän uskottiin tekevän videoista yhteenkuuluvamman näköisiä animaation kanssa. Olimme suunnitelleet käyttävämme animaation ja videokuvauksen siirtymässä myös valokuvamateriaalia kontrastin pehmentämiseksi.

Ajatus animaatiosta sai kannatusta Laurea-ammattikorkeakoulun ohjaavilta lehtoreilta, joten aloimme suunnilla DVD:n sisältöä sekä videolla esiintyviä hahmoja. Tavoitteenamme oli, että voisimme esittää alustavia konkreettisia ideoitamme tavatessamme Yritysturvallisuus EK Oy:n ohjausryhmän ensimmäistä kertaa. Kirjoitimme ensimmäisen projektisuunnitelman (Liite 1), joka lähetettiin Kalevi Tiihoselle sekä ohjaaville lehtoreille ennen palaveria. Projektisuunnitelmassa kuvattiin lyhyesti suunniteltu DVD:n sisältö sekä rakenne.

Hahmojen suunnittelu aloitettiin myös jo ennen ohjausryhmän kanssa käytävää kokousta. Ensimmäiset luonnokset käytettävistä hahmoista toteutettiin koko työryhmän palaverissa Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran toimipisteessä. Luonnosten perusteella Matti Lehto piirsi tietokoneella muutaman hahmon, joiden tyylin pohjalta suunnittelin käytettävien hahmojen tyylin (Kuva 1). Lehto piirsi myös luonnoksen eräästä animaatiotaustasta, mutta totesimme minun ja Lehdon piirroksien poikkeavan toisistaan siinä määrin että päädyimme vain yhden piirtäjän käyttöön. Koska jo tässä vaiheessa oli selvää, että tulen vastaamaan suurelta osin visuaalisesta ilmaisusta, päätimme että hoidan myös muiden hahmojen ja videon taustoina toimivien ympäristöjen suunnittelun. Tähän päätökseen vaikutti myös aikaisempi kokemukseni tietokonegrafiikan tuottamisesta ja julkaisusta.

Kuva 1: Hahmojen kehityskaari

3.3 Toteutustapojen suuntaviivat

Toteutustapojen valinnassa oli tärkeää huomioida DVD:n laaja kohderyhmä. Tavoitteenamme oli ilmaisutapa, joka palvelee kohderyhmän jäseniä parhaiten. Ilmaisutavalla viitataan tässä yhteydessä viestinnällisiin ja visuaalisiin toteutuskeinoihin. (Vilkka & Airaksinen 2004, 51.) Tuotettavan median sisällön suunnittelun alkuvaiheissa pohdimme sitä, millä tavalla haluamme tuoda esittämämme asiasisällön lukijoiden saataville. Ensisijaiseksi ohjenuoraksemme asetimme DVD:n lähestyttävyyden kirjoitetun tekstin sekä visuaalisen ilmaisun suhteen.

Lähestyttävyydellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että DVD:llä esiteltävistä aiheista haluttiin tehdä loppukäyttäjän näkökulmasta samaistuttavia ja ymmärrettäviä. Tämän tavoitteen saavuttaminen oli osittain hankalaa, sillä kuten aiemmin mainittiin, on loppukäyttäjien ryhmä laaja ja monialainen. DVD:llä haluttiin tuoda esille yritysturvallisuuden merkitys niin yrityksen johtohahmoille kuin henkilöstöllekin. Tästä syystä käsikirjoituksen laadinnassa pyrittiin tuomaan esiin organisaation eri jäsenten rooleja yritysturvallisuuden kentässä.

Esimerkiksi pelkästään yrityksen uusille työntekijöille suunnatun sisällön ei uskottu olevan mielenkiintoista tai tarjoavan mitään uutta yrityksen turvallisuusorganisaatiossa toimiville henkilöille tai yritysjohdolle. Vastaavasti jälkimmäisille ryhmille suunnatun sisällön uskottiin olevan mahdollisesti liian etäistä ja hankalasti sisäistettävää yrityksen henkilöstölle, jonka vastuualueet yritysturvallisuuden kentässä ovat täysin erilaisia.

Eri toimijoiden keskinäinen vuorovaikutus pyrittiin tuomaan esille siten, että jokainen mediaan tutustuva saisi mahdollisimman selkeän käsityksen siitä, mitä yritysturvallisuudella tarkoitetaan ja millä tavalla tämä koskettaa juuri kyseistä henkilöä. Samoin eri käyttäjäryhmien keskinäisen vuorovaikutuksen esille tuomista pidettiin tärkeänä myös ohjausryhmän jäsenten mielestä.

Lähestyttävyyteen pyrittiin riittävän selkeillä esimerkeillä sekä kansantajuisella kirjallisella ilmaisulla. Jo alusta lähtien pyrittiin välttämään sellaisten käsitteiden käyttöä, joiden sisältö on tulkinnanvaraista tai joita ei esiinny jokapäiväisessä arkikielessä. Esimerkiksi lakikäsitteiden käyttöä pyrittiin välttämään, koska kaikkien kohderyhmään kuuluvien ei voida olettaa ymmärtävän käsitteiden merkitystä siten kuin DVD:n asiayhteydessä on tarkoitettu.

Lähestyttävyyttä tavoiteltiin tekstiosioden lisäksi myös visuaalisessa ilmaisussa. Vielä projektin edettyä puoleen väliin asti oli epäselvää, millä tavalla tekstiosiot tullaan esittämään lopullisella medialla. Tavoitteena oli kuitenkin yhdenmukainen ja selkeä tekstien kieliasu sekä esittämistapa eri tekstiosioden kesken. Tämän toteuttamiseen palataan raportin myöhemmissä vaiheissa.

Sisällön tuottamisen periaatteet voidaan listata seuraavasti:

- Visuaalisen ilmaisun tulee olla yksinkertaista.
- DVD:n sisällössä ei saa olla viitteitä mihinkään ajanjaksoon.
- Asiasisällön tulee olla ymmärrettävää riippumatta käyttäjän henkilöstä.
- DVD:n sisällöllisen ja visuaalisen ilmaisun tulee olla yhtenäistä kautta linjan.
- Ilmaisu pyritään pitämään selkeänä ja pelkistettynä.

4 Ryhmätyöskentely ja työnjako

Työryhmän keskinäisessä tehtävänjaossa tapahtui muutoksia koko projektin ajan. Tämä ei kuitenkaan aiheuttanut missään vaiheessa ongelmia projektin etenemiselle, koska ryhmän jäsenet tunsivat toisensa sekä toistensa työtavat aiempien yhteistyöprojektien seurauksena varsin hyvin. Tämä mahdollisti myös sen, että kunkin jäsenen henkilökohtaiset osaamisalueet pystyttiin hyödyntämään tehokkaasti.

Työnjaosta voidaan kuitenkin karkeasti todeta, että itse vastasin tuotteen audiovisuaalisesta toteutuksesta muun työryhmän keskittyessä enemmänkin tiedolliseen sisältöön. Minkään DVD:n osion ei kuitenkaan selkeästi voida sanoa olevan työryhmän kenenkään yksittäisen jäsenen aikaansaannosta.

Edellä mainitun työnjaon lisäksi Veera Heinosen vastuualueisiin kuului korostuneesti yhteydenpito ulkopuolisiin sidosryhmiin, joihin palataan myöhemmin raportissa tarkemmin. Matti Lehto, Eero Seppä ja Veera Heinonen vastasivat suurin piirtein yhtä suurella työmäärällä DVD:n tekstiosoiden sisällöntuotosta, mutta Matti Lehdon erityisenä vastuualueena oli kyseisten tekstien sisältöjen yhteen sovittaminen sekä tekstiä muodostavan ryhmän ohjaus sekä yhteydenpito ohjausryhmään omalta osaltaan sekä myös koko tekstiä tuottaneen ryhmän osalta. Eero Sepän erityiseksi tehtäväksi vakiintui projektin aikana jatkuva laaduntarkkailu kaikkien projektin osien suhteen sekä yleisenä avustajana toimiminen. Projektin loppupuolella Sepä päätyi myös tekemään jonkin verran videoeditointia jotta DVD saatiin valmiiksi ajoissa.

Etenkin projektin alkuvaiheissa työryhmässä käytiin keskustelua siitä, tulisiko osa työstä ulkoistaa ulkopuolisille palveluntarjoajille. Selvää oli, että itse asiasisältö tullaan koostamaan työryhmän voimin, mutta muista työskentelyn osa-alueista aiheutui jonkin verran kädenvääntöä. Työryhmässä esiintyi epävarmuutta siitä pystytäänkö kaikki osiot toteuttamaan riittävän korkealaatuisesti toimeksiantajan odotusten suhteen. Ongelmaksi koettiin ryhmän jäsenten kokemattomuus animaatiotuotannosta, äänituotannosta sekä videoiden editoinnista.

Tässä vaiheessa työryhmän kesken tehtiin linjaus, jonka mukaan kaikki osiot jotka pystytään tuottamaan itse tullaan myös tuottamaan itse. DVD:n haluttiin olevan mahdollisimman suurelta osin työryhmän omaa tuotantoa. Ulkoistettavaksi osioksi valittiin ainoastaan yritysten edustajien puheenvuorojen kuvaus. Tämänkin osion uskottiin onnistuvat ryhmän jäsenten voimin kokonaisuudessaan, mutta itse tekemisen uskottiin olevan liian työlästä. Videointi olisi vaatinut laadukkaana videokameran lisäksi valaistuksen sekä valkoisen taustakankaan, joiden kuljettamisen arveltiin olevan haasteellista riittävän kuljetuskaluston puuttumisen vuoksi. Lopulta puheenvuorojen videoinnista vastasi Mobile-TV Oy. Projektin alkupuolella myös DVD:n ääniraidan tuotanto oli tarkoitus ulkoistaa, mutta myöhemmissä vaiheissa omien resurssien todettiin riittävän äänitysten järjestämiseksi.

5 Projektintyöskentely opiskelijaryhmän kesken

Sisällön tuotantovaiheessa työryhmässä jaettiin tehtäviä, jotta kaikki DVD:n osa-alueet saataisiin käynnistettyä ja lopullinen media ajallaan valmiiksi. Jatkuva työryhmän sisäinen viestintä oli kuitenkin keskeisessä roolissa lopullisten tekstien ja visuaalisten elementtien rakentami-

nessa. Vaikka ryhmän jäsenille nimettiin tehtäviä, tuotettiin käytännössä jokainen osio tiiviissä yhteistyössä.

Esimerkiksi video-osion käsikirjoitus sekä taustanauhoituksen teksti ovat muodostuneet yhtä lailla jokaisen ryhmän jäsenen työpanoksesta. Mainittujen tekstien lopulliseen muotoon vaikutti myös erittäin vahvasti toimeksiantajan ohjausryhmä. Toimitimme jatkuvasti päivitettyjä versioita teksteistä ohjausryhmälle, joka palautti meille teksteistä hyväksytyt ja muokatut versiot. Etenkin työn loppuvaiheissa toimeksiantajan vaikutus teksteihin oli merkittävä, ja esimerkiksi DVD:lle äänitettävyn loppupuheeseen lisättiin ohjausryhmän toimesta useampia tarpeelliseksi todettuja tekstikappaleita.

5.1 DVD:n tekstiosioden laadinta

Projektin alussa laadittuun projektisuunnitelmaan kirjattiin tavoitteeksi tuottaa DVD:n toiseksi osioksi interaktiivista perehdytysmateriaalia (Liite 1). Myöhemmissä vaiheissa alunperin pieneksi lisäosaksi tarkoitettun perehdytysmateriaaliosion merkitys DVD:n sisältönä kasvoi merkittävämmäksi ja vaati alkuperäistä ajateltua suuremman työmäärän. Tekstiosioden tuottamisesta vastasivat Matti Lehto, Eero Seppä ja Veera Heinonen. Itse en osallistunut tekstimuotoisen materiaalin tuotantoon kuin pienimuotoisen kommentoinnin kautta.

Tekstiosion tavoitteena oli toimia yrityksissä tapahtuvan turvallisuusperehdytyksen tukena ja luoda pohjaa yrityksen turvallisuuskulttuurille. Tekstistä pyrittiin kirjoittamaan mahdollisimman yksiselitteistä, selkeää sekä soveltuvaa erilaisten yritysten tarpeisiin.

5.2 Työnjako opiskelijaryhmän sisällä

Toimeksiantaja esitti tekstiosion sisällön keskittyvän Yritysturvallisuuden neuvottelukunnan mukaisten yritysturvallisuuden osa-alueiden ympärille. Tämä suuntalinja ohjasi projektia loppuun asti. Tekstimuotoiseen materiaaliin kuuluu mainittujen osa-alueiden esittelyn lisäksi laajempi esimerkki kustakin osa-alueesta sekä pohdintatehtäviä. Käytettävyyden vuoksi DVD:n tekstiosiolle kirjoitettiin myös johdanto sekä sanasto niitä ihmisiä varten, joille alan käsitteistö ei ole entuudestaan tuttua.

Tekstiosioden kirjoittaminen lähti liikkeelle osa-alueiden jakamisesta tekstiä tuottavien ryhmän jäsenten kesken. Henkilöiden oma kiinnostus sekä aiemmat kokemukset aihealueista vaikuttivat aiheiden jakoon. Matti Lehto kirjoitti tekstit osa-alueista ulkomaan toimintojen turvallisuus, valmiussuunnittelu, ympäristöturvallisuus sekä tuotannon ja toiminnan turvallisuus. Osa-alueista tuotannon ja toiminnan turvallisuus sekä valmiussuunnittelu olivat aiheita, jotka saivat tukea Lehdon projektin aikana valmistelemasta opinnäytetyöstä Outokumpu

Oyj:llä. Veera Heinonen valitsi osa-alueikseen pelastustoiminnan, henkilöturvallisuuden sekä kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden. Pelastustoiminta-osa-alueen valinta oli aikaisemmin pelastuslaitoksella työskennelleelle Heinoselle luonteva valinta. Eero Seppä vastasi tietoturvallisuuden, rikosturvallisuuden sekä työturvallisuuden osa-alueiden teksteistä. Seppä kirjoitti projektin aikana opinnäytetyötään rakennustyömaiden hävikistä, joten rikosturvallisuus oli Eerolle sillä hetkellä läheinen aihekokonaisuus.

Lisäksi Matti Lehto kirjoitti projektin loppupuolella tekstiä turvallisuusjohtamisesta ja viimeisteli Veera Heinosen aloittamaa sanastoa. Eero Seppä kirjoitti osa-alueidensa lisäksi asiaa yritysten suojattavista arvoista.

5.3 Työmenetelmät tekstin tuotannossa

Työnjaon jälkeen ryhmä määritteli yleiset suuntaviivat tekstin määrästä, kirjallisesta tyylistä sekä jaottelusta, minkä jälkeen kukin alkoi kirjoittaa omia osioitaan. Tiedonhaku tapahtui alan teoksista sekä verkkolähteistä. Tekstiin vaikuttivat myös kirjoittajien omat kokemukset sekä Laurea-ammattikorkeakoulussa opitut asiat. Lähteinä käytettiin myös ISO-standardeja sekä lainsäädäntöä. Ryhmä kokoontui useita kertoja vertailemaan tekstejään keskenään sekä ideoimaan jatkosuunnitelmia. Ryhmää johtanut Matti Lehto nimesi määrääjat, joihin mennessä kunkin jäsenen tuli saada sovitut tekstiosiot valmiiksi.

Työskentelyssä korostui jatkuva yhteistyö toimeksiantajan ohjausryhmän kanssa. Tekstit lähetettiin aina kommentoitavaksi ohjausryhmälle, joka antoi myös omat ohjeensa siitä milaisia muutoksia teksteihin kaivattiin. Ohjausryhmä oli erityisen tarkka oikean terminologian käytöstä, ja siitä saatiinkin runsaasti palautetta ja ehdotuksia.

Ohjausryhmän kanssa keskusteltiin myös tekstin tyylistä. Opiskelijaryhmä esimerkiksi esitti idean tekstin keventämisestä huumorin keinoin esimerkkitapauksina erilaisista yrityksen turvallisuuteen kohdistuvista uhkatilanteista. Tuotteesta ei kuitenkaan tahdottu tehdä liian huumoripitoista, joten ohjausryhmän kanssa päätettiin pitäytyä asiatekstissä.

5.4 Tekstiosioiden koostaminen yhteen

Matti Lehdon tehtäviin kuului tekstien koostaminen sekä kieliäsun ja rakenteen yhdenmukaisuudesta huolehtiminen. Projektin lähestyessä loppuaan kaikki kirjoitettuun tekstiin liittyvä viestintä ohjausryhmän kanssa keskitettiin Matille yhteistyön selkeyttämiseksi.

Tekstintuotannon loppuvaiheissa tuotetut tekstit altistettiin ohjausryhmän lisäksi myös ulkopuolisten henkilöiden kriittiselle tarkastelulle. Tekstiä luetettiin neljällä henkilöllä, joiden

opiskelutausta ja työnkuva eivät suoranaisesti liity yritysturvallisuuteen. Tavoitteena oli saada todenmukaista palautetta tekstin ymmärrettävyydestä, selkeydestä sekä yksiselitteisyydestä.

Tekstien valmistuttua toimeksiantaja ilmaisi olevansa tyytyväinen etenkin tekstin kompaktiin määrään. Kokonaisuudessaan tekstiä syntyi noin 33 A4 -arkin verran. Tekstin määrä haluttiin pitää kohtuullisen suppeana, jotta lukija ei hylkäisi kirjoitettua tietoa sen kohtuuttoman pituuden vuoksi.

5.5 DVD:n tekninen toteutus

Oma pääasiallinen vastuualueeni oli DVD:n tekninen toteutus. Tämä tarkoittaa animaatiotuotantoa, videoeditointia, DVD-levyn ja kotelon ulkoasua, tekstiosioden teknistä esillepanoa sekä mainittujen asioiden graafista suunnittelua ja toteutusta. Ajankäytön suhteen tekninen toteutus oli myöskin ryhmän arvion mukaan selkeästi eniten työtä vaatinut kokonaisuus. Seuraavissa kappaleissa käydään läpi DVD:n teknisiä ja tyyllisiä ratkaisuja ja kerrotaan miten visuaalinen ilme käytännössä toteutettiin.

5.5.1 Tekstiosioden esillepano

Tekstiosiot päädyttiin esittämään useimmiten internet-sivuilla käytetyn HTML-merkintäkielen avulla. Tähän ratkaisuun päädyttiin useista syistä. Pääasiallinen syy oli merkintäkielen riippumattomuus käyttöjärjestelmästä. Vaikka Windows-käyttöjärjestelmien markkinaosuus DVD:n tuottamisen aikana olikin 89,57% kaikista käyttöjärjestelmistä, haluttiin DVD:n toimivan myös muissa käyttöjärjestelmissä, kuten Linux- ja MacOS -käyttöjärjestelmissä (Net Applications 2009).

Toinen syy HTML-kielen valintaan oli se, että kolmella ryhmän jäsenellä oli kokemusta internet-sivujen koodauksesta. Näin ollen valinnan uskottiin myös olevan vaivattomin ja aikaa säästävin toteutustapa. HTML-merkintäkielen valintaa puolsi myöskin se, että tekstien muokkaaminen tarvittaessa on yksinkertaista ja vaivatonta. Lisäksi HTML-sivun julkaisu haluttaessa on mahdollista myös Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n verkkosivuilla.

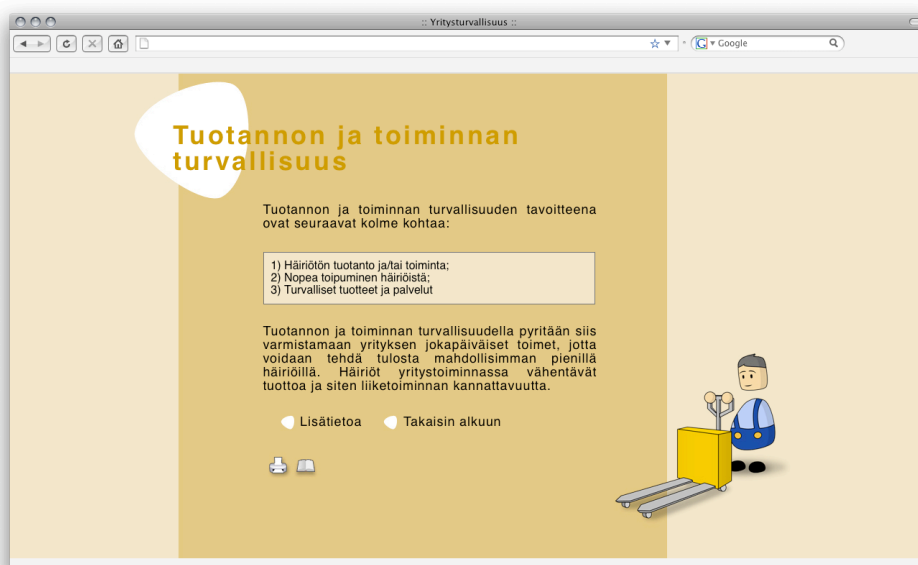
5.5.2 Tekstiosioden visuaalinen ja rakenteellinen toteutus

Käyttöön päätyneen sivun pohja ja visuaalinen ulkoasu syntyi melko nopeasti. Sivun suunnittelussa noudatettiin Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n graafista ohjeistusta soveltuvilta osin. Kyseinen ohjeisto määrittelee millä tavalla EK:n tunnusvärejä ja -muotoja saadaan käyttää (Porkka & Kuutsa 2004). Graafisen ohjeistuksen avulla pyrittiin siihen, että media on tunnis-

tettavissa Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n julkaisuksi ja että sen ulkoasu olisi muiden toimeksiantajan julkaisujen kanssa saman yhdenmukainen.

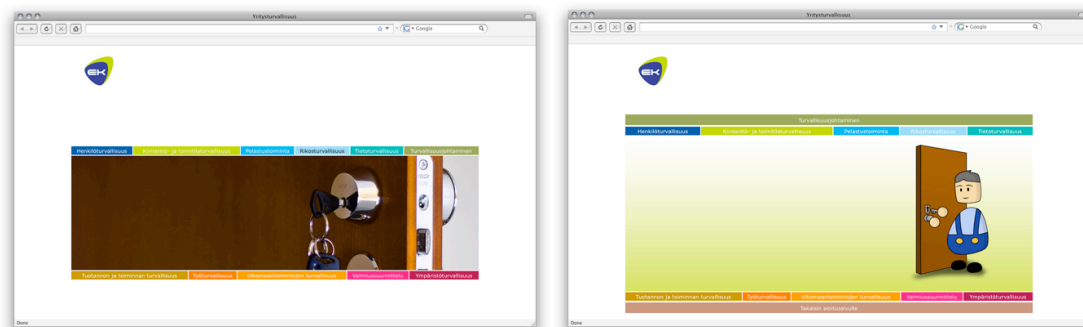
Sivulla käytetystä koodista pyrittiin tekemään mahdollisimman helposti päivitettävä ja muokattava. Ohjausryhmän mukaan on mahdollista, että materiaalia tahdotaan uudistaa tulevaisuudessa. Koodi on kirjoitettu käsin ja sen rakenne on pyritty pitämään mahdollisimman yksinkertaisena. Tällä on pyritty siihen, että koodin rakenne on ymmärrettävä myös sellaiselle henkilölle, jolla ei ole laajaa kokemusta HTML-merkkintäkielestä, mutta jolla on tarvetta tehdä muutoksia tekstin sisältöön.

Itse sivun rakenne ja ulkoasu pyrittiin myös pitämään mahdollisimman yksinkertaisena ja suoraviivaisena helpon käytettävyyden varmistamiseksi. Sivun eri osa-alueet eriteltiin toisistaan käyttäen eri värejä sekä piirroshahmoja rakenne pysyessä jatkuvasti samanlaisena. Myös navigoinnissa pyrittiin yksinkertaisuuteen, jotta käyttäjän ei tarvitse käyttää tarpeettoman paljon aikaa löytääkseen haluamansa tiedon. Piirroshahmot jotka esiintyvät tekstin reunassa ovat samoja joita käytettiin myös DVD:n video-osioissa. (Kuva 2.)

Kuva 2: Esimerkki tekstiosion visuaalisesta ilmeestä

Tekstimateriaalit sisältävä sivukokonaisuus toimii hyvänä esimerkkinä siitä, kuinka visuaalinen toteutus koki jatkuvia muutoksia työskentelyn edetessä. Ensimmäisissä suunnitelmissa tekstin yhteydessä oli ajatuksena esittää yritysturvallisuuden osa-alueisiin liittyviä valokuvia. Ajatus valokuvien käytöstä kuitenkin hylättiin projektin loppumetreillä, koska valokuvien käyttö olisi rikkonut DVD:n sisällön muutoin kauttaaltaan yhtenäisen visuaalisen ilmeen (Kuva 3).

Kuva 3: Esimerkki tyylivalintojen muutoksista DVD:n tekstiosioden valikoissa

5.5.3 Animaation synty

DVD:n video-osioon kuuluvien animaatioiden laadinta oli DVD:n tuotannossa eniten työaikaan vaatinut yksittäinen kokonaisuus. Tämä johtui erityisesti siitä, että ryhmän jäsenet eivät olleet aiemmin tehneet animaatioita. Työryhmän jäsenten taustat huomioiden päädyimme aikaisemminkin mainittuun ratkaisuun, jossa toteutin ainoana ryhmän jäsenenä animaatio-osuutta.

Animaatiot toteutin käyttäen Adobe Flash CS3 -ohjelmaa. Vaikka toimeksiantaja oli myöntänyt työryhmälle budjetin, joka olisi ollut riittävä myös jonkin muun ohjelman hankintaan, päätimme käyttää Laurea-ammattikorkeakoululle lisensoituja ohjelmia. Animaatioiden taustat piirrettiin käyttäen Laurea-ammattikorkeakoulun lisenssin alla olevaa Adobe Photoshop CS3 -ohjelmaa.

Karkeasti arvioituna käytin animaatioiden tekemiseen noin 300 työtuntia. Keskeinen muutos alkuperäisiin suunnitelmiin ja käsikirjoitukseen oli se, että saatuani valmiiksi noin kaksi kolmasosaa animaatioista, huomasimme että videon kesto venyisi kohtuuttoman pitkäksi mikäli kaikki käsikirjoituksessa suunnitellut kohtaukset tultaisiin toteuttamaan. Tämän johdosta kävimme käsikirjoitusta uudelleen läpi ja valitsimme poistettavaksi muutamia kohtauksia, joilla uskottiin olevan vähäisin merkitys videon sisältöön.

5.5.4 DVD:n ääniraidan toteutus

Video-osion puhujana toimii Laurea-ammattikorkeakoulun lehtori Tiina Ranta. Noin puolessa välissä projektin etenemistä pohdimme kuka olisi sopiva henkilö video-osion taustapuhujaksi. Animaation käsikirjoituksessa ei ollut tässä vaiheessa yhtään naispuolista hahmoa. Tästä johdettua ajattelimme että puhujan olisi hyvä olla nainen, jottei DVD:n hahmovalikoimasta tulisi liian miespainotteista. Lyhyen pohdinnan jälkeen totesimme Lehtori Rannan olevan sopiva vaihtoehto. Tähän vaikutti eritoten se että kyseessä oli Laurea-ammattikorkeakoulun projekti, joka haluttiin toteuttaa mahdollisimman suurilta osin omin voimin. Lehtori Ranta suostui

mielellään puhujaksi. Ohjausryhmän ilmaistua hyväksyntänsä ratkaisulle aloimme toteuttaa käytännön järjestelyitä.

Ennen ääniraidan nauhoittamista tehtiin tarkat mittaukset siitä, kuin pitkään kunkin kappaleen käsikirjoitetusta tekstistä tulee kestää videota varten. Tässä vaiheessa video-osuudet oltiin saatu osapuilleen valmiiksi. Video-osion ääniraita äänitettiin Laurea-ammattikorkeakoulun Keravan toimipisteessä, josta löytyi valmiiksi käytettävä äänityskalusto. Suoritimme nauhoitukset yhdessä Matti Lehdon kanssa. Ääniraitojen miksaus tapahtui Eero Sepän kotistudiossa.

5.5.5 Taustamusiikki

DVD:n animaatio-osioiden taustalle valittiin Frédéric Chopinin säveltämä Nocturne Op. 9 No. 2. Kyseisen sävellyksen rauhallisen tahtilajin uskottiin sopivan hyvin animaatioiden taustalle ilman että musiikki häiritsisi puhuttua ääniraitaa. Musiikki valittiin jo projektin alussa. Musiikin suhteen jouduttiin tutkimaan jonkin verran millä tavoin tekijänoikeusasiat vaikuttavat kappaleen käyttöön DVD:n taustanauhana.

Tekijänoikeussuoja päättyy 70 vuotta tekijän elinajan jälkeen, joten Chopinin kohdalla sävellyksen käyttö oli ongelmaton (Teosto 2007). Pohdittuamme hetken asiaa päädyimme ostamaan sävellyksestä royalty-vapaan version ja käyttämään sitä videoiden taustalla.

5.5.6 Asiantuntijapuheenvuorojen kuvaus

Video-osioon kuuluvien yritysjohtajien puheenvuorojen järjestelyistä vastasi Veera Heinonen. Veera Heinosen tehtäviin kuului jatkuva yhteydenpito joko suoraan ohjausryhmän ilmoittamiin henkilöihin tai näille nimettyihin yhteyshenkilöihin. Lisäksi Heinonen huolehti yhteydenpidosta kuvauspalvelut järjestäneeseen Mobile-TV Oy:n.

Kuvaukset suoritettiin Elinkeinoelämän Keskusliiton tiloissa. Kuvausten kestoissa esiintyi huomattavasti vaihtelua riippuen siitä kuka kulloinkin oli kuvattavana. Jokaisesta puheenvuorosta oli tavoitteena saada noin 2 minuutin pituinen video, jossa puhuja kertoo turvallisuusasioiden toteuttamisesta omassa yrityksessään.

Videoiden leikkauksesta vastasi myös Mobile-TV Oy. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että kävimme Veera Heinosen kanssa palveluntoimittajan tiloissa videot läpi ja valitsimme ne osiot nauhoituksista, joita haluttiin käyttää DVD:llä. Mobile-TV Oy toimitti videot myös kokonaisuudessaan Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n asiantuntija Eero Heikkilälle.

5.5.7 Asiantuntijapuheenvuorojen taustakuviutus

Kuvatessamme yritysjohtajien puheenvuoroja Mobile-TV Oy:n edustaja Pauli Talikka esitti, että puheenvuorojen taustoilla voisi olla järkevää käyttää kuvituskuvia. Kuvituskuvilla tarkoitetaan tässä yhteydessä puhujan toimialaan liittyviä videoleikkeitä. Koska puheenvuorot kuvattiin valkoisella taustalla, oli olemassa vaara että puheenvuoroista tulee tylsää katsottavaa. Keskustelimme asiasta Eero Heikkilän kanssa, ja hän oli samaa mieltä. DVD:llä nähtävien puheenvuorojen aikana videolla näytetään noin ensimmäisen ja viimeisen 20 sekunnin ajan puhujaa ja loppuaika puheenvuoroista näytetään kuvituskuva.

Ohjausryhmän kanssa keskustellessamme ilmeni, että yritysjohtajien edustamilta yrityksiltä olisi mahdollista saada tarvittava videomateriaali kuvituskuvinäytettäväksi. Teollisuuden Voima Oyj:llä sekä RTV Oy:llä oli tarjota käyttöömmekä tarvittava videomateriaali, josta leikkasimme soveltuvat osiot käytettäväksi kuvituksessa. Nokia Oyj toimitti myös videomateriaalia, mutta koska videomateriaali ei täysin soveltunut käytettäväksi DVD:n asiayhteydessä, päädyimme kuvaamaan Eero Sepän kanssa Nokian hyväksynnällä muutaman minuutin verran lisämateriaalia.

Suomen Lähikauppa Oy ei pystynyt tekohetkellä toimittamaan lainkaan soveltuvaa videomateriaalia, mutta saimme luvan kuvata tarkoituksenmukaista materiaalia Suomen Lähikaupalle kuuluvassa Helsingin Viikissä sijaitsevassa Valintatalo -myymälässä. Käytännön järjestelyt kuvausten suhteen olivat vaivattomat. Kävin ilmoittautumassa kyseisen myymälän vuorovaikuttajalle, joka ilmoitti lupien olevan jo kunnossa ja kuvaukset saatiin nopeasti valmiiksi.

5.5.8 Videoiden editointi

Saatuamme videomateriaalit sekä tarvittavan ääniraidan haltuumme aloimme koostaa videoita ja rakentaa DVD:n käyttöliittymää. Prosessi oli melko työläs johtuen työryhmän kokemattomuudesta videoeditoinnissa. Käytännön haasteita aiheutti myös tässä vaiheessa yhteydenpito toimeksiantajaan. 20 minuutin mittaiseen videoon tehtiin lukuisia muutoksia jatkuvasti yli kuukauden ajan. Ongelmana oli saada kukin muutos asiakkaan katseltavaksi palautetta varten. Videot haluttiin myös tässä vaiheessa pitää vain asianomaisten nähtävillä, joten internetin julkisten videopalveluiden käyttö ei ollut mahdollista. Lopulta päädyin käyttämään tähän tarkoitukseen internetissä toimivaa Vimeo -videopalvelua. Vimeo -palvelun valintaan vaikutti erityisesti se, että videot oli mahdollista suojata salasanalla, joka lähetettiin sähköpostitse vain niille joiden oli tarvetta päästä videoihin käsiksi.

5.6 DVD-levyn ja -kotelon fyysisen ulkoasun toteutus

Sisällön valmistuttua valittiin DVD-levyjen toimittaja. Suunnittelin ja taitoin muutaman malliesimerkin DVD:n kansilehdestä sekä levyn pintapainatuksesta viimeiseen ohjausryhmän palaveriin. Palaverissa katsastettiin läpi DVD:n sisältö ja valittiin käytettävä kansilehti sekä hyväksyttiin DVD:n pintapainatus.

Ennen tätä olin kilpailuttanut DVD:n tuotantoa kolmella eri tuotantoyhtiöllä. palveluntarjoajaksi valittiin Oy Z-Trading Ltd painatusten laadun sekä hinnoittelun vuoksi. Kriteereinä valinnalle olivat hinnan lisäksi toimitusaika sekä ehdoton vaatimus DVD:n pinnan painatuksesta täysvärinä mustavalkoisen sijaan. Z-Trading pystyi ainoana kilpailutetuista yrityksistä täyttämään nämä vaatimukset.

6 Arviointi

Viimeisessä palaverissa DVD:n sisältö sai yksinomaan positiivista palautetta. Tämän uskon johtuvan siitä, että kaikissa projektin vaiheissa pyrimme olemaan mahdollisimman paljon yhteydessä tilaajiin jotta lopputulos vastaisi odotuksia. DVD julkaistiin Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n 50-vuotisen yritysturvallisuustoiminnan juhlaseminaariristeilyllä. Myös julkaistessa saatava palaute oli lähes pelkästään myönteistä.

Ohjausryhmän kommenttien mukaan lopullinen DVD poikkesi selkeästi siitä mielikuvasta, mikä toimeksiantajalla oli ollut silloin kun päätös DVD:n toteuttamisesta tehtiin. Tämän mainittiin kuitenkin olevan myös hyvä asia. Kuten projektin suunnittelua käsittelevissä kappaleissa todettiin, olisi toisella työryhmän kokoonpanolla lopullinen tuote ollut sisällöltään ja ulkoasultaan täysin erilainen.

7 Pohdintaa ja loppusanat

Projektia jälkikäteen tarkastellessa muutamia asioita oltaisiin voitu tehdä toisin. Vielä projektin valmistuttua työryhmän kesken on käyty keskustelua siitä, olisiko animaatiotuotanto ollut järkevämpää ulkoistaa jonkun muun tehtäväksi. Ulkoistamalla oltaisiin voitu säästää satoja työtunteja ja animaation jälki olisi voinut olla sulavampaa. Ulkoistamiseen ei kuitenkaan luultavasti päädyttäisi vaikka prosessi aloitettaisiin alusta. Ongelmaksi nähtiin työn kontrollointi. Työryhmän olisi pitänyt jatkuvasti tarkkailla palveluntarjoajan tekemää työtä, mikä olisi mahdollisesti ollut vaivalloisempaa.

DVD:n animaatioiden ääniraidan äänenlaatuun ei lopulta oltu työryhmässä täysin tyytyväisiä. Mikäli äänitykset saataisiin tehdä uudestaan, varattaisiin tätä varten äänitysstudio. Ääniraidan uudelleen miksaukseen käytettiin huomattava määrä työtunteja. Tästä huolimatta äänenlaatu olisi ollut ilman miksaustakin parempi mikäli äänitykset oltaisiin tehty studiossa. DVD:llä oleva ääniraita on nauhoitettu Laurea-ammattikorkeakoulun Keravan toimipisteen luokkahuoneessa, jonka taustakohinaa ei saatu täysin poistettua.

Yritysjohdajien puheenvuorojen kuvauspaikat aiheuttivat myös ongelmia, joista tosin päästiin eroon jälkikäteen tapahtuvalla videoiden muokkauksella. Tavoitteena oli saada jokainen puheenvuoro kuvattua valkoisella taustalla. Ongelmaksi muodostui se, että jouduimme kuvaamaan jokaisen haastattelun eri tilassa ja erilaisessa valaistuksessa. Tästä johtuen saamissamme videoleikkeissä eri puhujien taustojen väri vaihteli keltaisesta vaaleanpunaiseen. Samoin ihojen sävyt ja valaistus olivat selkeästi erilaiset eri puheenvuorojen kohdalla. Varta vasten tarkoitukseen valmistellussa tilassa kuvatessa oltaisiin säästetty kymmeniä työtunteja ja kiirettä projektin loppuvaiheessa.

Kaiken kaikkiaan projekti oli monessa mielessä palkitseva, vaikkakin työn määrä oli ainakin omalla kohdallani huomattava. Oppimisen näkökulmasta työryhmä sai arvokasta kokemusta laajamittaisen projektin toteuttamisesta ja sidosryhmäviestinnästä. Laajan projektin parissa työskenteleminen ja etenkin valmiin DVD:n ensimmäistä kertaa käsiin saaminen oli hieno kokemus koko työryhmälle. Kun asiakaskin ilmaisi olevansa tyytyväinen lopputulokseen voidaan projektia kuvailla vain onnistuneeksi. Lopuksi haluaisin mainita työryhmän kiitokset projektiin osallisuineille Laurea-ammattikorkeakoulun lehtoreille ja yliopettajalle sekä Yritysturvallisuuden neuvottelukunnalle, josta erityiskiitos vielä Kalevi Tiihoselle.

Lähteet

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK. 2009. Jäsenliitot. [WWW-dokumentti].
<http://www.ek.fi/www/fi/mikaek/EK_jasenliitot.php>. (Haettu 28.7.2009).
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 5. painos. Helsinki: Tammi.
- Koskenranta, H. 2009. Henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2009. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.
- Lavonen, Meisalo ym. 2006. Luovan ongelmanratkaisun työtavat. [WWW-dokumentti].
<<http://www.edu.helsinki.fi/malu/kirjasto/lor/main.htm>>. (Haettu 28.7.2009).
- Net Applications. 2009. Operating System Market Share. [WWW-dokumentti].
<<http://marketshare.hitslink.com/report.aspx?qprid=8&qptimeframe=M&qpsp=118>>. (Haettu 28.7.2009).
- Porkka & Kuutsa. 2004. Graafinen ohjeisto. [PDF-dokumentti].
<http://www.ek.fi/www/fi/media/logot_ohjeistus/EKgraafisetperuselementit.pdf>. (Haettu 28.7.2009).
- Teosto. 2007. Milloin lupaa ei tarvita? [WWW-dokumentti].
<http://www.teosto.fi/fi/milloin_lupaa_ei_tarvita.html>. (Haettu 28.7.2009).
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö.1.-2. painos. Helsinki: Tammi.
- Yritysturvallisuus EK Oy. 2008. Yritysturvallisuus EK. [WWW-dokumentti].
<<http://www.ek.fi/ytnk08/fi/yleista.php>>. (Haettu 28.7.2009).

Kuvaotsikkoluettelo

Kuva 1: Hahmojen kehityskaari.....	12
Kuva 2: Esimerkki tekstiosion visuaalisesta ilmeestä	18
Kuva 3: Esimerkki tyyllivalintojen muutoksista DVD:n tekstiosioden valikoissa	19

Liite 1: Toimeksiantajalle lähetetty projektsuunnitelma

Porokuokka, Heinonen, Lehto, Seppä Laurea-Ammattikorkeakoulu Laurea Leppävaara HSA061	Suunnitelma 00186 Kouri, Ilkka 5.10.2008	1 (3)
--	--	-------

1 YRITYSTURVALLISUUS EK OY - MEDIA - ALUSTAVA SUUNNITELMA

CD- tai DVD - media tullaan jakamaan kahteen osioon. Ensimmäinen osio tuotetaan käytettäväksi lyhyenä tietoisena yritysturvallisuuteen. Osion ensisijainen kohderyhmä on yritysten henkilöstö. Osio on videomuotoinen ja sen kesto on noin 20-30 minuuttia. Tämä osio on myös suunniteltu näytettäväksi Yritysturvallisuus 50v - tapahtumassa. Ensimmäisen ja toisen osion suhteen työryhmä kaipaa tarkentavaa ohjausta tilaajan tavoitteiden osalta.

Ensimmäisen osion tavoitteena on herättää ajatuksia yritysturvallisuudesta sekä esittää katsojalle konkreettisella tavalla, mitä yritysturvallisuus on ja kuinka keskeinen vaikutus henkilöstöllä on yrityksen turvallisuuteen useista näkökulmista katsottuna. Videota voidaan käyttää myös turvallisuuskoulutuksissa ja -perehdytyksissä orientoivana alkuesityksenä.

1.1 Kohtaus 1

Videon alussa ruudulla näytetään elinkeinoelämän keskusliiton logo sekä mahdollinen Yritysturvallisuus EK Oy:n brandi-ikoni. Tämän jälkeen yritysturvallisuutta esitellään lyhyesti viime vuosina yrityksissä tapahtuneiden vahinkotapahtumien kautta. Nämä tuodaan esiin uutisotsikoiden kautta. Tämän kohtauksen aikana taustalla soi vain musiikki, jota ei vielä ole valittu. Kohtauksen kesto on noin 20 sekuntia.

1.2 Kohtaus 2

Toisessa kohtauksessa pyritään tuomaan konkreettisesti esille, kuinka yksittäinen henkilöstön edustaja voi vaikuttaa negatiivisella tavalla yrityksen päivittäisiin turvallisuusjärjestelyihin. Skenaariot on koottu työryhmän jäsenten havaitsemista virheistä, joihin työntekijät usein syöllistyvät, mutta tehokkeina tapauksia on pyritty kärjistämään, jotta virheet on helppo huomata. Kohtaus toteutetaan tietokoneanimaationa, jonka uskotaan olevan perinteiseen kuvattuun videoon verrattuna mielenkiintoisempaa seurattavaa katsojalle. Animaatiossa työntekijä saapuu autollaan työpaikalle pysäköiden sen pelastustien varteen. Mennessään sisään työpaikalle päästää työntekijä samalla ovenavauksella useita sivullisia henkilöitä toimitiloihin. Sivulliset henkilöt kantavat ulos samalla ovenavauksella huomattavan määrän yrityksen omaisuutta. Kohtaus jatkuu työntekijän työhuoneessa, jossa tämä jättää luottamuksellisia dokumentteja pöydälleen, josta ne päätyvät sivullisen henkilön, esimerkiksi siivoojan haltuun. Jossain vaiheessa tiloissa laukeaa palohälytys, johon työntekijä reagoi lähinnä ärsyyntyneellä ilmeellä jatkaen työntekoa muun henkilöstön poistuessa taustalla rakennuksesta. Kohtauksen lopuksi henkilö lähtee kävelemään takaovesta avautuvalle rakennustyömaalle. Reitin varrelle sijoitetaan työmaakypäräriivistö, johon henkilö ei kuitenkaan kiinnitä mitään huomiota. Video päättyy henkilön saatua rakennustyömaalla jonkin putoavan esineen päähänsä ja ambulanssin hidastellessa kohtauksen alussa pelastustielle jätetyn ajoneuvon takana. Kohtauksen aikana näytetään myös kuvitteelliselle yritykselle mahdollisesti aiheutuvat kustannukset kustakin virheellisestä toiminnosta.

Kohtauksen kesto on noin 2 minuuttia. Videon aikana soi nauhoitettu selostus, jonka on suunniteltu noudattavan seuraavaa kaavaa:

Porokuokka, Heinonen, Lehto, Seppä
 Laurea-Ammattikorkeakoulu
 Laurea Leppävaara
 HSA061

Suunnitelma 2 (3)
 00186 Kouri, Ilkka
 5.10.2008

Mikä on yritysturvallisuuden kulmakivi? Turvallisuuden suunnittelu, turvallisuuspolitiikka, riskien tunnistaminen ja turvallisuusjohtaminen ovat tärkeitä tekijöitä yritysturvallisuuden hallinnassa, mutta yksittäinen työntekijä voi omalla toiminnallaan tehdä suunnitellut järjestelyt mitättömiksi.

Turvallisuutta ei voi ostaa. Kalleimmatkaan turvallisuusjärjestelmät eivät voi korvata turvallisuuskulttuurin puutteita. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, ettei rakennustyömaalle tilatuista kypäristä ole iloa jos niitä ei käytetä asianmukaisesti. Vaikka henkilöstö onkin useiden yritysten tärkein voimavara, saattaa henkilöstön toiminta aiheuttaa häiriötä yrityksen toiminnalle mikäli turvallisuusnäkökulmia ei tiedosteta. Huolimattomuus saattaa myös aiheuttaa vaaratilanteita työpaikalla.

Onko henkilöstö sitten aina vastuussa kaikesta toiminnastaan? Tietämättömyys turvallisuusasioista saattaa johtua myös koulutuksen tai perehdytyksen puutteesta. Oman toiminnan vaikutuksia suuremmissa mittakaavassa ei välttämättä ymmärretä, mikä johtaa helposti huolimattomuuteen tai välintämättömyyteen.

Tuntemattoman henkilön päästäminen samalla ovenaukauksella toimitiloihin ei välttämättä tunnu merkittävältä asialta. Ulkopuolisen henkilön sisään-pääsy kuitenkin altistaa yrityksen tietoturvariskeille, tuhopoltoille ja omaisuusrikoksille. Turvallisuuskulttuurin keskiössä toimii nimenomaan henkilöstö.

1.3 Kohtaus 3

Kolmas kohtaus käsittelee lyhyesti yrityksiin kohdistuvia riskejä, organisaatioportaiden keskinäisiä vastuuta yritysturvallisuudesta sekä riskienhallinnan menetelmistä. Kohtaus toteutetaan tietokoneanimaationa, jossa riskejä ja niiden hallintakeinoja käsitellään havainnollistavina ikoneina ja kuvina. Kohtauksen taustalla kuuluva selostus seuraa pääpiirteissään seuraavaa kaavaa:

Yrityksiin kohdistuu monenlaisia riskejä, kuten tulipalo-, tieto-, rikos- ja työturvallisuusriskit. Jokaisen yrityksen tulee kartoittaa toimintaansa liittyvät riskit, ja yrityksen johdon arvioida riskien todennäköisyyden ja mahdolliset seuraukset. Riskin merkittävyys yrityksen toiminnalle vaikuttaa toimenpiteisiin, joilla riskiä pyritään hallitsemaan. Riskien hallitseminen tapahtuu riskejä siirtämällä, pienentämällä, jakamalla tai välttämällä. Riskiä voidaan siirtää ja jakaa ulkoistamalla riskialtis toiminto taikka vakuuttamalla.

Yrityksen johto ja esimiehet luovat omalla toiminnallaan puitteet turvallisuudelle toiminnalle ohjeistuksin ja säännöksin. Työntekijän vastuulle jää näiden noudattaminen. Työntekijän on myös tärkeää ymmärtää oman toimintansa mahdolliset seuraukset.

1.4 Kohtaus 4

Neljännessä kohtauksessa esitellään yritysturvallisuuden neuvottelukunnan jaottelu yritysturvallisuuden osa-alueista. Kohtaus on melko pitkä, mutta sen pituutta on vaikea määrittellä ennakkoon. Kohtaus alkaa totutulla tavalla tie-

Porokuokka, Heinonen, Lehto, Seppä
 Laurea-Ammattikorkeakoulu
 Laurea Leppävaara
 HSA061

Suunnitelma 3 (3)
 00186 Kouri, Ilkka
 5.10.2008

tokoneanimaationa, mutta orientaatio on tällä kertaa enemmänkin osa-alueiden kuvallisella käsittelyllä. Kuvallisessa käsittelyssä osa-alueet esitellään erittäin nopeasti, noin 5-10 sekunnin ajan osa-alueetta kohden. Osa-alueita käsitellään perusteellisemmin myöhemmin kohtauksessa. Kohtauksen alussa kustakin osa-alueesta annetaan lyhyt kuvaus, esimerkiksi:

Henkilöturvallisuudella tarkoitetaan henkilöstön ja asiakkaiden suojaamista rikoksilta ja loukkaantumisilta.

Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuudella tarkoitetaan yritykselle tärkeiden arvojen suojaamista rakenteellisin ja teknisin keinoin.

Rikosturvallisuus pitää sisällään henkilöstöön ja omaisuuteen kohdistuvan rikollisuuden ennaltaehkäisyn sekä jo tapahtuneiden rikosten selvittämisen.

Kohtaus jatkuu elinkeinoelämän edustajan johdolla. Tavoitteena olisi löytää riittävän tunnetun yrityksen johtohahmo, joka esittelee videohaastattelun muodossa kunkin osa-alueen käytännön toteutuksia ja merkitystä omassa yrityksessään. Kohtauksen kesto on yhteensä noin 10-15 minuuttia.

1.5 Kohtaus 5

Viimeisessä kohtauksessa esitetään noin 1,5 minuutin aikana videon alussa nähty kohtaus työntekijästä, kuitenkin versiona, jossa työntekijä toimii oikein. Kyseisen kohtauksen tarkkaa taustaselostusta ei ole kirjoitushetkellä laadittu. Alussa esitetyssä kohtauksessa tappioiden esitetyt kulut palautetaan samalla jollain tavalla, esimerkiksi säästölippaaseen tippuvina kolikkoina ja summina.

1.6 Toteutuksen haasteet

Työryhmä tulee ulkoistamaan alustavan suunnitelman mukaan äänituotannon musiikin, äänitehosteiden ja selostajan osalta. Musiikin suhteen työryhmä tulee mahdollisesti turvautumaan omiin verkostoihinsa. Animaatiotekniikan suhteen tarvitaan mahdollisesti myös ulkopuolista apua, mutta ei välttämättä. Tästä tullaan tiedottamaan tarpeen mukaan myöhemmin, mutta Laurea-ammattikorkeakoululla pitäisi olla riittävät resurssit animaation tuottamiselle, mikäli ryhmän omat edellytykset eivät siihen riitä. Elinkeinoelämän edustajan olisi hyvä olla Yritysturvallisuus EK Oy:n valitsema.

2 TOINEN OSIO

Toisen osion tavoitteena on toimia perehdytysmateriaalina, jota voidaan käyttää yrityksen henkilökunnan kouluttamiseen johdetusti taikka omaaloitteisesti. Osio tulee olemaan interaktiivinen ja siinä pyritään tuottamaan tietopaketti, joka palvelisi mahdollisimman monialaisia ja erikokoisia yrityksiä. Työryhmä pystyy oletettavasti tuottamaan koko osion itsenäisesti alusta loppuun.